

njih plačila, jim po toči storjene škode in dodeleniga povračila prejel: me ni bilo treba lani clo nič k temu nagovarjati; prederzmem se, grem po vsih nogradih pogledat svoje grojzde, najdem, ko bi ga brat bratu dal, bi moglo 1774 gold. vredno biti, in pošljem v Ljubljano 48 gold. 7 kraje. in še od vsacih sto sadne vrednosti po 10 kraje. za vse stroške oskerbniskiga društva, te dej vkup 51 gold.

Na 25. dan po poslanih in že pozabljenih denarjih pride huda ura; toča mi nekatere ngrade takó oklesti, de je bila cenjena škoda 388 gold. 27 kraje. Verjemite mi, dragi bravci, de serce me ni tako močno ko drugekrate bolelo; mislil sim si, za mojih 51 gold. bo vender kej povračila. 30. listopada je bila v Terstu rajtinga sklenjena, in že čez 8 dni potem prejmem od gosp. Karingerja iz Ljubljane svojih 338 gold. 44 kraje. z naznanilam, de so mi še 49 gold. 43 kraje. dolžni ostali. Veliko raji bi bil vidil, de bi mi ne bila toča bila; kér sim pa pri nesreči za svojih 51 gold. prejel 338 gold. 44 kraje. in še up imam 49 gold. 43 kraje. prejeti, se mi zdi, kakor de bi mi bili ti denarji z nebes padli, in ne morem od menj, kakor de se tukej visoko veljavnimu oskerbniskimu društvu v Terstu in gosp. J. Karingerju za njih blagovoljno skerb in prizadevanje za občinsko dobro očitno zahvalim, in to kar koristno napravó vsim umnim kmetovavcam serčno in do živiga priporočim. Zavarovanja zoper točo ne bom svoje dni več pozabil, pa tudi moje sosede je to spodbodlo, de bodo raji v to bratovšnjo stopili.

Lani so že bili v našim društvu za 874,736 gold. zemeljskiga sadú zavarovali — tedej še enkrat toliko kot predlanjskim — zložili so bili 13,201 gold. 44 kraje. Toča je bila pa škode storila za 13,488 gold. 44 kraje. Opravniki po deželah so prejeli 660 gold. 5 kraje. — stroški za cenitve škod so znesli 779 gold. 35 kraje.; razdelili so tedej med pobite 11,762 gold. 9 kraje. in ostali so še vsim po primeri dolžni 1726 gold. 35 kraje. Kakor berž bodo dohodki višji od škod, bodo tudi za stanjke zdravovali. Nar več zavarovanih med Slovenci jih je bilo letas v Celjski in Dolenski kresii. — Gosp. grof Koronini na Dolenskim so bili svoj sad, 1760 gold. vrednosti, z 70 gold. in 24 kraje. zavarovali, točna škoda jim je bila cenjena na 720 gold., povračila so prejeli 627 gold. 50 kraje. — Krajci vsih treh kresij so lani zložili v zavarovanje zoper točo le 850 gold. 38 kraje., potegnili so pa za odškodovanje 2188 gold. 18 kraje. — Tako natisnjeno rajtingo lahko vidijo bravci pri vsacim opravniku okoli po deželah.

V Ipavi 1. prosenca 1848.

Jan. Nep. Dolenc, ud c. k. krajnske kmet. družbe.

Slovenska kmetijska šola v Terstu, slovensko v Laških Novicah oznanjena.

Z veseljem smo undan v Teržaškim laškim časopisu (Osservatore Triestino) sledeče slovensko oznanilo v slovenskim novim pravopisu brali, katero od besede do besede radovednim domorodcam v Novicah na znanje damo; takóle se glasi:

Oznanilo.

„Gledé na zadovoljni izid mestne kmetijske šole pretečeniga léta oznani podpisani ces. kralj. magistrat, de se bodo tudi letas bravno-kazavni poduki v slovenskim jeziku za kmečke mladenče tega teritorja davali. Začeli se bodo 26. dneva tekočiga mesca po gospodu Jerneju Radicu *),

*) Kér nismo od te koristne slovenske kmetijske šole za kmečke mladenče dozdej nič vedili, bi nam častiti gosp. Radic močno vstrégli, ko bi nam hotli od te hvale vredne Teržaške naprave kaj več povedati. Vredništvo.

k temu namenjenimu učeniku, in bodo sledili zaporedama vsaciga nedeljniga jutra zgodaj. — Povabijo se s tem starši in varhi, de naj obernejo v prid svojim sinovam in svojim pitomcam (mladenčem izročeni) to koristno napravo, ktere namen je pomnoženje potrebniga kmetijskiga znanja med kmeti tega teritorja, in tako tudi pomnoženje njih sreče prihodnje. — Naporedati se znajo solarji županam ali oskerbnikam zunanjih sosesk, kakor tudi v hiši šole kmetijske.“

Od ces. kralj. magistrata v Terstu

14. grudnia 1847.

Istrijski Slovenci med Teržaškim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Nar prvo vam hočem enmalo popisati vére, prave in napčne, in tudi nekatere vraže našiga ljudstva.

Dragi Slovenci! vi radi berete od Amerike, od Jeruzalema, in clo od daljne Kine kaj noviga, od navad teh divjakov i. t. d.; ne boste le tudi brali navad tistiga ljudstva, katero je po svoji kervi rodbina vaša? —

Vsi Slovenci Istrije so pravoverni kristjani; samo malo jih je Gerkov. Oni so prava bramba resnice, in brez od več jih pohvaliti, véim, da večidel bi radi dali svoje življenje za véro svojih starejih. Oni se vadijo molitve in stvarí stalne (dogmata) naše sv. vére od svojih redovnikov (duhovnikov), ktere jako častijo in spoštujejo. Sveti Oče Papež in prečastljivi škofi so jim, kakor svetniki z nebes. Za veliko čast in za posebno poviksanje si imajo, ako kak redovnik doide v njih hišo, in da se, kadar mu po navadi jesti in piti ponudijo, posluži. Res je, da so tudi nekteri med njimi, kateri ne spoštujejo ne cerkve, ne redovnikov; pa — kaj émo — med vsako pšenico se ljulika najde. — Oni se stalno deržijo vsiga, kar nam naša s. katoljska cerkev zapoveduje, in če bi kdo kaj protivniga govoril, ali pa se rugal (norca delal) z Božjimi stvarmi, mu bo valje odgovoril: „Naša svita majka cirkva ovo vadii zapovida“ (Naša sveta mati cerkev to uči in zapoveduje).

Nar veči spoštovanje pa imajo do presvetiga rešnjiga Telesa, katero imenujejo „prisveto Tilo“. — Za tem pa imajo posebno spoštovanje do Marije; kadar pride kak Njeni praznik, se pred ta dan postijo, naj bo post zapovedan, ali ne. — Ime Jezusovo in Marije, kakor tudi imena svetnikov in svetnic Božjih ne bodo nikdar izrekli, brez da bi valje tudi ne izgovorili: „Slava ino čast njima budi“. — Ne možkiga ne ženske ne boš najdel, da bi ne nosil zmiraj kronice (paternoštra) v žepu. Ravno pri ti priliki vam pa hočem tudi neko prazno véro od njih povedati. Oni mislijo, de molitva samo za tistiga veljá, kteriga je kronica, ne pa za tistiga, kateri moli na-njo; zató ne bo nikdar nobeden na kronico kakiga družiga molil, in če kdo najde kakošno kronico, jo da valje nazaj, misleči, da mu ne more biti koristna. —

(Dalje sledi.)

Černe in zlate bukve.

Pervi list létašnjih Novic je grajal Šiskarje, ki so gosposkniga ukaza pričakovali, de bi si stezo čez sneg do Ljubljane naredili. Kaj bote pa od tistih kmetov rekli, kateri, desiravno od gosposke povelje zadobivajo k taki ravnavi, pa se mu v bran staviti začno? Kaj ne, de so za take gerdúne černe bukve še premalo černe, in de po vsi pravici ojstre kazni ali štrafinge zaslužijo? —

Smeledniška grajsina je že pred nekterimi léti dala narediti snéžen plaz ali mašino *), de jo od vasi do

*) Ktero v podobi danes bravcam podamo, de bi si jo povsod napravili, kjer dozdej še ni znana. Vredništvo.

vasi z živino vlačijo, kader velik sneg zapade, in takó po cestah gaz delajo. Vlékli so mesca grudna to mašino gori do Terboj, in Terbojski župan je od gosposke dobil ukaz, sosedam napovedati, da naj jo vlečejo v Šenčur. Župan, previden mož, gré od hiše do hiše to vlako ukazovat, ali glejte! dva širokoustna bahača se dvigneta in pravita: „to je pa že spet nova tlaka, mi nismo še nikoli tega delali.“ Ubogali so ju, pustijo mašino na srédi vasi v snegu ležati in se pómehujejo. Preden je pa od gosposke zavolj te nepokorsine postavno preiskovanje vpeljano bilo, sta neka dva brihtna gospodarja iz Smelednika — Terbojsko zanikernost slišajoča — s svojo živino v Terboje šla, sta mašino vpregla in jo v Šenčur peljala. Šenčurčanje — spodbujeni od te naprave — neutégama sklad po vasi naredé, si enako mašino omislijo, ter jo dalje na Visoko vlečejo. —

Kakor zašlúžijo Terbojski terdoglavci v černih bukvah óčitno grajani biti, moramo nasproti za dva Smeledničana in Šenčurčanje zlate bukve odpréti in njih radovoljnost do koristnih dél óčitno hvaliti.

Ali se pa ne najde med kmetovavci več tacih, ki so imenovanim Terbojskim trapežem enaki? Ali ni več tacih, kateri tudi pelóti rajši po grompljastih potih in cestah svojo živino pretepajo, kola in vozove tarejo, ja zraven tega tudi svoje življenje v nevarnost pripravljajo, kakor de bi kantonske in soseskne pota in ceste popravljali? Večidel mora gosposka k takim delam siliti. In kakó se marsikteri ob takih ukazih krémži, kakošne izgovore si zmišljuje, da bi se odtegnil ti dolžnosti! Le lenóba in slepóta to zanikernost zaredi. Misli si tak lenuh: „jez že do svojiga domu percipam, za druge pa ne bom delal.“ Tak človek ni družiga vréden, kakor de bi ga djali na kak neobdélan otok, kjer bi sam renčal, kakor volk v berlogu. Ne mislite kmetje! de so take dela tlaka, ktere so le vam v prid. Zvedrite svoje glave, de bote razumeli, kaj de je občinstvo, in de je zvéza med ljudstvom prava in prava podpora vsiga blagostanja! —

Domača novica.

(V Idrii) je na sv. tréh kraljev dan Ana Majnikova svojiga možá Valentina Majnika, rudokopa, s trojčki razveselila, ktere so Gašperja, Melhiorja in Boltežarja kerstili. (Ulyr. Blatt.)

Prilika.

Krotka in ljubeznjiva žena je srédnica med možem in angeljci — spačena in huda baba pa je srédnica med možem in hudičem.

Kratkočasnici.

Nekdo je v družini dokazoval, de ne verjame v hudiča, kér ga še nikdar ni vidil. „Iz ravno tega vzroka“ — mu odgovori neka gospá — „bi utegnila jez dvomiti, ali imate vi pamet ali ne, kér je še nisim vidila.“

V neki vasi na Górenskim je deček pri petih ali šestih létih zagledal šeme ali maškare iti šeškat. Ko ogleduje té nečloveške in nesramne spake, se ne more znajti, kaj bi to bilo, in poprašá svojiga nekoliko starejšiga tovarša: „Kóli — tí, kaj je to? pa ni človek?!”

Smešnica.

(Švicarski učen mož), Celveger po imenu, je cestoval z nekim učiteljem po Apenceljskim. Prijezdita pa k vratam plotú, kateri je dvoje pašnje ločil. Za vrati se igra nekoliko dečkov. „Dečki, odprite vrata!“ zavpije Celveger. — „Kdó pa ste vi?“ poprašajo fantinovci. Celvegerovo ime jim je bilo znano. „Kdó pak je uni?“ —

„Profesor je.“ — „Kakošín človek je pa to profesor?“ — „Je človek, ki vse zná“, jim je razjasnil Celveger. — „Bo znal tedaj že tudi vrata odpréti,“ odgovoré dečki, in se ne ganejo iz mesta. (Wcela.)

Oznanila.

(Oskerbništvo c. k. železnice (Eisenbahn) da na znanje, de kér se bo létašnja jesen vožnja po železnici od Celja do Ljubljane začela, bo za to pot dérv za kurjavo hláponov potreba. Kdor hoče tacih dérv na debélo prodati, naj se oglási po pismih in naj na Dunaj ceno oznani (An das Central-Bureau der Wien-Gloggnizer Eisenbahn in Wien), ali pa v Gradec (Ober-Ingenieurs-Bureau der k. k. südlichen Staatseisenbahn in Gratz) do konca tekočiga mesca prosenca. Poléna pozimi sekanih, popolnoma zdravih, ali smrekovih, jelovih, bukovih, hrastovih ali pa jelševih drevés morajo po 30 do 36 palcov dolge biti. Skladale se bodo v kolodvorih Laškiga, zidaniga Mosta, Zagorja, Litije, Laz in Ljubljane, — kamor se bodo imele že mesca véliciga serpana in kimovca voziti.

(Konje za vojniško vprego (Führwesen) kupuje vsako sredo in saboto od 10. do 12. ure vodstvo žebcarjev v Selih pod Ljubljano. Konji za to rabo morajo popolnoma zdravi, 14 pesti in 3 ali saj 2 palca visoki, in popolnoma 4 do 7 lét stari biti. Nar viši cena, po kateri se boje kupovali, je 112 gold.

Žlahrne sadne drevesa na prodaj.

Korl Špis, vertnár v gosp. Dr. Eberlovi hiši poleg nún v Ljubljani, prodaja práv po ceni žlahrne drevesa mnogoverstnih sadnih plemén, prtilične in visoke reje, ktere od svojiga očeta, dobro znaniga vertnárja v Wajdhofnu v spodnjim Estrajhu dobiva, in oblubi, de bo vsak kupec s kupljenim drevjem gotovo práv zadovoljen. Gosp. Dr. Rudolf, pri katerim je imenovani zvedeni vertnár v službi, poterdijo po lastni skušnji resnico te oblube.

Opomín zastran Novíc.

Kér bomo prvo doklado Novíc „zlato vas“ in potem „divico orleansko“, po kateri že Slovenci neizrečeno hrepené, kmalo za natis pripravljati začeli, opomimo vse tiste, kateri se mislijo na Novíce naročiti, de naj se berž oglašé, sicer bi se utegnilo primeriti, de bi jim pozneje ne mógli z imenovanima dokladama postréci. Sicer pa še oznamimo, de je létas veliko novih prejmnikov Navíc pristopilo, in de nekterim še nismo mógli prvih dveh listov poslati, zato kér so nam pošte prepóžno njih imena oznanile. Vredništvo.

Vganjka zastavice v poslednjim listu je: **Novice.**

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	15. Prosenca.		10. Prosenca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	31	2	38
1 » » banaške	2	40	2	40
1 » » Turšice	—	—	1	52
1 » » Soršice	—	—	2	18
1 » » Rěži	1	57	2	3
1 » » Ječmena	1	36	1	40
1 » » Prosa	1	42	1	46
1 » » Ajde	1	34	1	27
1 » » Ovsa	1	—	1	3

Cena prešičev na somnji v Krajnji: Prešiči po 8, 7, in 6 krajc. funt. — Spěh po 20 in 22 gold. cent.